

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Στη συγκεκριμένη ομιλία ο Γ. Σκαλκέας αναφέρεται στο συσχετισμό επιστήμης και ανθρωπισμού. Αρχικώς, αφού ορίζει την επιστήμη ως διαρκή προσπάθεια κατάκτησης της γνώσης και αφού παραθέτει την άποψη των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων αναφορικά με την αξία της επιστημονικής έρευνας, σημειώνει τη σχέση της με το πνευματικό και ηθικό κλίμα της εποχής. Στη συνέχεια, επισημαίνει την έξαρση του υλιστικού χαρακτήρα της εποχής, ως απόρροια της επιστημονικής έκρηξης, την οποία και θεωρεί υπεύθυνη για τη βαθύτερη σύγχυση στο χώρο της εργασίας. Η εξειδίκευση, δηλαδή, έχει απομακρύνει τον εργαζόμενο από το παραγόμενο έργο, καθιστώντας τον άβουλο ον και, σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων, τον έχει αποξενώσει, συμβάλλοντας στην πνευματική και ηθική αλλοτρίωσή του. Μια τέτοια κατάσταση, όπως επισημαίνει, πλήττει σοβαρά τον ανθρωπισμό, αδρανοποιεί την κρίση και απανθρωποποιεί τον επιστήμονα. Καταλήγει ότι κρίνεται απαραίτητη η ηθικοποίηση της επιστήμης, με σημείο αναφοράς της τον ίδιο τον άνθρωπο. (Λέξεις: 137)

B1. Η επιστήμη στη σύγχρονη εποχή βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με την πνευματική και ηθική εξέλιξη της κοινωνίας. Βασικά χαρακτηριστικά της, αποτελούν ο τεχνοκρατισμός και η καθολική εξειδίκευση τόσο σε πνευματικό όσο και σ' εργασιακό τομέα. Παρά το γεγονός, όμως, της ανόδου του πολιτισμικού επιπέδου της, εντούτοις σημειώνεται η βίαιη προσήλωση στον υλιστικό ευδαιμονισμό και τον ατομικισμό, με γνώμονα την ανηθικότητα. Αντίστοιχα, λοιπόν, η επιστήμη από τη μια πλευρά αποθεώνει τον άνθρωπο προσφέροντάς του τεχνολογική δύναμη και από την άλλη στρέφει τα επιτεύγματά της εναντίον του, στοχεύοντας στο κέρδος, με αποτέλεσμα την αποστασιοποίησή της από τον κοινωνικό της ρόλο. (Λέξεις 98)

B2. Οι τρόποι πειθούς της τρίτης παραγράφου είναι η Επίκληση στη Λογική και η Επίκληση στην Αυθεντία.

α) Επίκληση στη Λογική: «Ο υλιστικός ευδαιμονισμός. ....ως Ανθρώπου».

Μέσα Πειθούς:

i. Τεκμήρια:

- Αλήθειες : « Αξιοθαύμαστα . ....ραγδαίως»

ii. Επιχείρημα: « Ο υλιστικός ευδαιμονισμός που κυριαρχεί στα προηγμένα οικονομικά κράτη[...] δεν αφήνει... ως Ανθρώπου.

β) Επίκληση στην Αυθεντία « ο άνθρωπος βουβαίνεται...προς τα έξω».

Μέσα: Αποφθεγματική διατύπωση του Θεοδωρακόπουλου.

B3. Η δομή της τελευταίας παραγράφου είναι η ακόλουθη:

Θεματική περίοδος: «Ως τελικός σκοπός ....υπηρετείται ο Άνθρωπος».

Λεπτομέρειες – Σχόλια: « Διότι μόνο με τον απόλυτο... ..αναντικατάστατος, ο Άνθρωπος».

Κατακλείδα: « Και όπως πολύ εύστοχα ....ο τελικός σκοπός».

Η παράγραφος αναπτύσσεται με αιτιολόγηση (Διότι μόνο με τον απόλυτο σεβασμό...).

B4. Η συλλογιστική πορεία της τέταρτης παραγράφου είναι παραγωγική, διότι ξεκινά από κάτι γενικό (Ο μηχανοποιημένος ....από τα δημιουργήματά του) και καταλήγει σε ειδικές- συγκεκριμένες διαπιστώσεις (Η σύγχυση πραγματικών...σύγχρονου υλιστικού πολιτισμού).

B5. Ενδεικτικά συνώνυμα των παρακάτω λέξεων είναι:

αένας: συνεχής

οξυδερκή: διορατική

αδράνεια: στασιμότητα

εγείρει: αφυπνίζει

τιθασευθεί: χαλιναγωγηθεί

Ενδεικτικά αντώνυμα των παρακάτω λέξεων είναι:

αένας: παροδικός

οξυδερκή: επιδερμική
αδράνεια: κίνηση
εγείρει: παθητικοποιεί
τιθασευθεί: απελευθερωθεί

Γ. Παραγωγή Λόγου

Επικοινωνιακό πλαίσιο

Ομιλία: Στο χώρο του σχολείου

Ύφος: Σοβαρό και σε κάποια σημεία οικείο.

Γλώσσα: Αναφορική λειτουργία

Ρηματικά πρόσωπα: γ' ενικό, γ' πληθυντικό, α' πληθυντικό

Αξιότιμε κύριε επιστήμονα και φίλοι συμμαθητές,
Λαμβάνοντας αφορμή από την επίσκεψη του εκπροσώπου της επιστημονικής κοινότητας, κλήθηκα να εκφράσω σκέψεις και προβληματισμούς αναφορικά με την επιστήμη και το ρόλο της.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι δεδομένο πως ο σύγχρονος πολιτισμός αποτελεί επιστέγασμα της ερευνητικής διάθεσης του ανθρώπου, που τον προήγαγε μέσω της εξέλιξης και της ανάπτυξης της επιστήμης. Τη στιγμή, όμως, που οι θετικές παράμετροι και η συμβολή της επιστήμης είναι εμφανείς, όπως όλοι γνωρίζουμε, διαπιστώνεται ανορθολογικός τρόπος ερμηνείας της από την πλευρά του επιστήμονα και χρήσης της από τη μεριά του ανθρώπου.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Ο επιστήμονας, καθώς αποτελεί τον ομφάλιο λώρο των επιστημονικών επιτευγμάτων με το κοινό του, απαιτείται να έχει συναίσθηση της ευθύνης και του ρόλου που διαδραματίζει απέναντι στους ανθρώπους και την κοινωνία του. Η επιστημονική ιδιότητα μεγιστοποιεί, μάλιστα, τις ευθύνες του απέναντι στην οικουμένη.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ

Ο επιστήμονας, συνειδητοποιώντας το ρόλο και το χρέος του απέναντι στην κοινωνία, οφείλει :

- Να σέβεται την επιστημονική του ιδιότητα και να ελέγχει τις πράξεις του, όπως κάθε άτομο που αναπτύσσει δράση στον κοινωνικό χώρο, αφού οι ενέργειές του αποδίδονται στην κοινωνία και τη διαμορφώνουν. Η επιστημονική γνώση, εξάλλου, έχει και ηθικό περιεχόμενο.

- Να αποστασιοποιείται από οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα, να αυτονομείται από προγράμματα στρατιωτικά, πυρηνικών δοκιμών και εξοπλισμών που εξυπηρετούν τις επιδιώξεις των ιθυνόντων του πλούτου και της εξουσίας και τις προσωπικές του φιλοδοξίες. Να μη μετατρέπει την επιστήμη σε αυτοσκοπό, αλλά σε θεραπευίδα των ανθρώπινων αναγκών. Να καταγγέλλει τα σχέδια και τις πρακτικές της στρατικοποίησης της επιστήμης.

- Να γνωστοποιεί πάντα τα επιτεύγματά του στο κοινό και να επικοινωνεί μαζί του, προκειμένου να ακούει τους προβληματισμούς και τις προτάσεις του, αποφεύγοντας το δογματισμό και τη μονολιθικότητα που του προσδίδει ο εγκλεισμός και η απομόνωσή του στους στεγανούς χώρους του εργαστηρίου.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Καθοριστικό ρόλο στην ορθή αξιοποίηση της επιστήμης, ώστε να επιλύσει τα προβλήματα της ανθρωπότητας κατέχει η παιδεία. Συγκεκριμένα:

- Μια καθοριστική για την ανθρώπινη πρόοδο εξέλιξη συνεπάγεται μια πολύπλευρη μόρφωση του επιστήμονα καθοριστική για το πώς εννοεί και κατανοεί τη συμμετοχή του μέσα από το έργο του στην κοινωνική ζωή. Για να μπορέσει ν' ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις χρειάζεται να έχει επίγνωση της ενότητας της γνώσης, επίγνωση της πολυμορφίας της. Οι μεγάλες επιστημονικές ανακαλύψεις έχουν γίνει από ανθρώπους με ευρείς ορίζοντες σκέψης, πλούτο γνώσεων και ενδιαφερόντων.

- Καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας, η οποία θα προβάλλει την αναγκαιότητα της ύπαρξης του ανθρώπου μέσα στον ειδικό και όχι του ειδικού μέσα στον άνθρωπο, ώστε να μην καθίσταται «διαβασμένο ανδράποδο», βολικό και υπάκουο σε

κάθε λογής αντιανθρωπιστικές επιδιώξεις, αλλά να συνδέει τα όσα γνωρίζει με το κοινωνικό, συλλογικό όφελος. Ο άνθρωπος πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι η επιστήμη δεν είναι επίτευγμα, που δημιουργείται μέσα στους αποστειρωμένους χώρους του εργαστηρίου. Είναι προσφορά στον άνθρωπο και προοπτική, που τείνει να εξυπηρετήσει την ελευθερία και την προσωπική του αξιοπρέπεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, είμαστε σε θέση να διαπιστώσουμε τις καταλυτικές επιδράσεις που ενέχει η ηθική στάση του επιστήμονα απέναντι στην κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα της εποχής του. Σκοπός, λοιπόν, δεν είναι αποκλειστικά και μόνο η επιστημονική του καταξίωση, αλλά και η υπεύθυνη στάση του απέναντι στα πολιτικά ζητούμενα της εποχής του.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Ιωάννου Ηλίας

Κούρτζα Μαριέττα

Σαραντάρης Γιάννης